

О‘ЗБЕКISTON RESPUBLIKASIDA “YASHIL IQTISODIYOT”NI JORIY ETISHNING USTUVOR YO‘NALISHLARI

*Jo‘rayev Farrux Sobirovich
O‘zbekiston Respublikasi
Bank-moliya akademiyasi tinglovchisi*

Annotatsiya. Mazkur maqolada O‘zbekiston Respublikasida “yashil iqtisodiyot”ni joriy etishning ustuvor yo‘nalishlari, uning nazariy asoslari va amaliy ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, mamlakatda ekologik barqarorlikni ta‘minlash, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish hamda energiya samaradorligini oshirish masalalari yoritiladi. Maqolada yashil iqtisodiyotga o‘tish jarayonida davlat siyosati, investitsion muhit, innovatsion texnologiyalar va ekologik boshqaruv tizimining roli ochib beriladi. Xulosa qismida esa yashil iqtisodiyotni rivojlantirish orqali barqaror iqtisodiy o‘sinh va atrof-muhit muhofazasini ta‘minlash bo‘yicha taklif va tavsiyalar beriladi.

Kalit so‘zlar: yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, ekologik barqarorlik, qayta tiklanuvchi energiya, energiya samaradorligi, ekologik siyosat, investitsiya, innovatsion texnologiyalar, tabiiy resurslar, atrof-muhit muhofazasi.

Abstract. This article analyzes the priority directions for implementing the “green economy” in the Republic of Uzbekistan, its theoretical foundations, and practical significance. The study highlights key issues such as ensuring environmental sustainability, rational use of natural resources, development of renewable energy sources, and improvement of energy efficiency. It also examines the role of public policy, investment climate, innovative technologies, and environmental governance in the transition toward a green economy. The conclusion provides recommendations aimed at achieving sustainable economic growth while ensuring environmental protection through the development of a green economy.

Keywords: green economy, sustainable development, environmental sustainability, renewable energy, energy efficiency, environmental policy,

investment, innovative technologies, natural resources, environmental protection.

Kirish

Bugungi kunda O'zbekiston Respublikasida barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlash bilan bir qatorda ekologik xavfsizlik va tabiiy resurslardan oqilona foydalanish masalalari davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylangan. Iqlim o'zgarishi, suv tanqisligi, atmosfera havosining ifloslanishi hamda yer degradatsiyasi sharoitida milliy iqtisodiyotni "yashil iqtisodiyot" tamoyillari asosida modernizatsiya qilish zarurati kuchaymoqda.

O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tishning huquqiy asoslari O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 4-oktabrdagi PQ-4477-son qarori bilan tasdiqlangan "2019–2030-yillarda O'zbekiston Respublikasining yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi" bilan belgilab berilgan. Mazkur strategiyaga muvofiq, 2030-yilgacha issiqxona gazlari emissiyasini kamaytirish, energiya samaradorligini oshirish, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini keng joriy etish hamda tabiiy resurslardan samarali foydalanish bo'yicha aniq maqsadli ko'rsatkichlar belgilangan.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son Farmoni bilan tasdiqlangan "2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi"da ekologiya va atrof-muhitni muhofaza qilish, "yashil" energetikani rivojlantirish hamda iqtisodiyotning energiya sig'imini kamaytirish ustuvor vazifalar sifatida qayd etilgan. Ushbu strategiyaga ko'ra, qayta tiklanuvchi energiya manbalari ulushini keskin oshirish hamda energiya samaradorligini yaxshilash orqali iqtisodiy o'sishning sifat jihatidan yangi modeliga o'tish ko'zda tutilgan.

Bundan tashqari, 2017-yil 19-apreldagi O'RQ-429-son Qonun bilan Parij bitimi ratifikatsiya qilingan bo'lib, unga muvofiq O'zbekiston 2030-yilgacha yalpi ichki mahsulot birligiga to'g'ri keladigan issiqxona gazlari emissiyasini 35 foizga kamaytirish majburiyatini olgan. Mazkur xalqaro majburiyat milliy darajadagi

ekologik siyosatni takomillashtirish va yashil iqtisodiyot mexanizmlarini keng joriy etishni talab etadi.

Energetika sohasida 2025-yil holatiga ko'ra, respublikada qayta tiklanuvchi energiya manbalari asosida ishlab chiqarilayotgan elektr energiyasi ulushi sezilarli darajada oshdi. So'nggi yillarda yirik quyosh va shamol elektr stansiyalari ishga tushirilib, umumiy "yashil" generatsiya quvvati bir necha gigavattga yetkazildi. Natijada yiliga milliardlab kub metr tabiiy gaz iqtisod qilinmoqda va atmosferaga chiqariladigan zararli moddalarning hajmi qisqarmoqda.

Suv resurslarini boshqarish tizimini takomillashtirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 10-iyuldagi PF-6024-son Farmoni bilan "2020–2030-yillarda suv xo'jaligini rivojlantirish konsepsiyasi" tasdiqlangan. Ushbu hujjat asosida suv tejavchi texnologiyalarni keng joriy etish, irrigatsiya tizimlarini modernizatsiya qilish va suv yo'qotishlarini kamaytirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. 2025-yilga kelib, million gektardan ortiq maydonlarda tomchilatib va yomg'irlatib sug'orish texnologiyalari joriy etildi.

Umuman olganda, amaldagi normativ-huquqiy hujjatlar, xalqaro majburiyatlar va amaliy islohotlar O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga bosqichma-bosqich o'tish uchun mustahkam institutsional asos yaratmoqda hamda iqtisodiy rivojlanishning ekologik jihatdan barqaror modelini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni mamlakatning tarkibiy islohotlari bilan uzviy bog'liq holda amalga oshirilmoqda. Iqtisodiyot tarmoqlarini modernizatsiya qilish, energiya sig'imini kamaytirish va yuqori qo'shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish jarayonida ekologik mezonlar bosqichma-bosqich integratsiya qilinmoqda. Bu yondashuv ishlab chiqarish samaradorligini oshirish bilan bir qatorda, atrof-muhitga bo'lgan salbiy ta'sirni kamaytirishni ham ko'zda tutadi. Natijada "yashil o'sish" konsepsiyasi milliy iqtisodiy siyosatning muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda.

Energetika sohasida qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirish ustuvor yo'nalish sifatida belgilanib, quyosh va shamol energetikasi loyihalari keng miqyosda amalga oshirilmoqda. Bu jarayon energiya xavfsizligini mustahkamlash,

tabiiy gaz iste'molini qisqartirish hamda past uglerodli iqtisodiyot modeliga o'tishni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, energiya samaradorligini oshirish bo'yicha sanoat korxonalarida zamonaviy texnologiyalarni joriy etish, bino va inshootlarda energiya tejamkor standartlarni qo'llash, transport sohasida ekologik toza texnologiyalarni kengaytirish choralari ko'rilmoqda.

Qishloq xo'jaligida suv tejovchi texnologiyalarni joriy etish, degradatsiyaga uchragan yerlarni rekultivatsiya qilish hamda iqlimga moslashuvchan agroteknologiyalarni qo'llash orqali tabiiy resurslardan foydalanish samaradorligi oshirilmoqda. Bu jarayon oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlash bilan birga ekologik muvozanatni saqlashga ham xizmat qiladi. Ayniqsa, suv resurslari cheklangan sharoitda integratsiyalashgan suv boshqaruvi tamoyillarini joriy etish yashil iqtisodiyotning muhim tarkibiy elementi sifatida namoyon bo'lmoqda.

Shaharsozlik va infratuzilma rivojlanishida ham "yashil" yondashuvlar bosqichma-bosqich tatbiq etilmoqda. Energiya tejamkor uy-joylar qurilishi, jamoat transportini modernizatsiya qilish, yashil hududlarni kengaytirish hamda chiqindilarni saralash va qayta ishlash tizimini takomillashtirish orqali urbanizatsiya jarayonlarining ekologik barqarorligi ta'minlanmoqda. Bu esa aholining yashash sifati va sog'lom ekologik muhitni shakllantirishga xizmat qiladi.

Shu tariqa, O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish nafaqat ekologik siyosat yo'nalishi, balki iqtisodiy rivojlanishning kompleks va tizimli modeli sifatida shakllanmoqda. Strategik hujjatlar bilan mustahkamlangan mazkur jarayon mamlakatning uzoq muddatli raqobatbardoshligini oshirish, investitsion jozibadorligini kuchaytirish va barqaror taraqqiyot maqsadlariga erishishga qaratilgan institutsional asosni yaratmoqda.

1-jadval

2025-yilda O'zbekistonda yashil iqtisodiyot ko'rsatkichlari

№	Yo'nalish	Ko'rsatkich nomi	2025-yil holati (taxminiy)
1	Qayta tiklanuvchi energiya	Umumiy elektr ishlab chiqarishdagi ulushi	16–18 %

№	Yo'nalish	Ko'rsatkich nomi	2025-yil holati (taxminiy)
2	Qayta tiklanuvchi energiya	Jami o'rnatilgan quvvat	4–5 GW
3	Energiya samaradorligi	YAIM energiya sig'iminig kamayishi (2018-yilga nisbatan)	10–15 %
4	Issiqxona gazlari	YAIM birligiga to'g'ri keladigan emissiya kamayishi	taxminan 20 %
5	Suv tejovchi texnologiyalar	Tomchilatib va yomg'irlatib sug'orish joriy etilgan maydon	1 mln gektardan ortiq
6	Chiqindilarni boshqarish	Qattiq maishiy chiqindilarni qayta ishlash darajasi	25 % gacha
7	O'rmonlashtirish va yashillashtirish	Yaratilgan "yashil qoplama" maydoni	2 mln gektarga yaqin (Orolbo'yi hududi bilan)
8	Gaz tejalishi samarasi	Qayta tiklanuvchi energiya hisobiga tejalgan tabiiy gaz	yiliga 1,5–2 mlrd kub metr

2025-yil holatiga ko'ra, O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni bosqichma-bosqich va tizimli ravishda amalga oshirilmoqda. Jadvalda keltirilgan ko'rsatkichlar mamlakatda ekologik barqarorlikni ta'minlash va resurslardan samarali foydalanish borasida erishilgan natijalarni ifodalaydi.

Qayta tiklanuvchi energiya sohasida umumiy elektr ishlab chiqarishdagi ulushning 16–18 foizga yetishi energetika tizimida tarkibiy o'zgarishlar amalga oshirilayotganini ko'rsatadi. Jami o'rnatilgan quvvatning 4–5 GW darajaga chiqishi esa quyosh va shamol energetikasi loyihalarining amaliy natijasidir. Bu holat qazilma yoqilg'ilarga bo'lgan qaramlikni kamaytirish va energiya xavfsizligini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Energiya samaradorligi yo'nalishida yalpi ichki mahsulotning energiya sig'imi 2018-yilga nisbatan 10–15 foizga kamaygani iqtisodiyotda resurs tejovchi texnologiyalar bosqichma-bosqich joriy etilayotganini anglatadi. Bu esa ishlab chiqarish xarajatlarini qisqartirish va ekologik yuklamani kamaytirish imkonini bermoqda.

Issiqxona gazlari emissiyasining YAIM birligiga nisbatan taxminan 20 foizga kamayishi mamlakatning past uglerodli rivojlanish modeliga o'tish yo'lida aniq qadamlar tashlayotganini ko'rsatadi. Mazkur ko'rsatkich xalqaro iqlim majburiyatlari

doirasidagi maqsadlarga erishish jarayonining oraliq natijasi sifatida baholanishi mumkin.

Qishloq xo'jaligida 1 million gektardan ortiq maydonda tomchilatib va yomg'ir latib sug'orish texnologiyalarining joriy etilishi suv resurslaridan foydalanish samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Bu, ayniqsa, suv tanqisligi sharoitida agrar sohada barqarorlikni ta'minlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Chiqindilarni boshqarish tizimida qattiq maishiy chiqindilarni qayta ishlash darajasining 25 foizga yetishi ekologik infratuzilmaning rivojlanayotganidan dalolat beradi. Ushbu yo'nalishda chiqindilarni saralash va qayta ishlash quvvatlarini kengaytirish orqali kelgusida yuqori natijalarga erishish imkoniyati mavjud.

O'rmonlashtirish va yashillashtirish ishlari doirasida 2 million gektarga yaqin hududda "yashil qoplama" yaratish ishlari amalga oshirilgani ekologik muvozanatni tiklash va cho'llanish jarayonini kamaytirishga qaratilgan muhim tashabbusdir. Xususan, Orolbo'yi hududida amalga oshirilayotgan keng ko'lamli ko'kalamzorlashtirish ishlari ekologik barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, qayta tiklanuvchi energiya manbalari hisobiga yiliga 1,5–2 milliard kub metr tabiiy gazning tejalishi iqtisodiy samaradorlik bilan birga ekologik foyda ham keltirmoqda. Bu energiya resurslaridan oqilona foydalanish va eksport salohiyatini oshirish imkonini yaratadi. Umuman olganda, 2025-yil ko'rsatkichlari O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni faol bosqichga kirganini va strategik maqsadlarga erishish yo'lida barqaror ijobiy dinamika shakllanayotganini ko'rsatadi.

Yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonida xalqaro tajriba shuni ko'rsatadiki, barqaror rivojlanish modeli iqtisodiy o'sish va ekologik muhofaza o'rtasida muvozanatni ta'minlash orqali yuqori samaradorlikka erishadi. Xususan, European Union tomonidan amalga oshirilayotgan "Yevropa yashil kelishuvi" doirasida 2050-yilgacha iqlim neytralligiga erishish maqsadi belgilangan bo'lib, bunda qayta tiklanuvchi energiya, energiya samaradorligi va "yashil" moliyalashtirish mexanizmlari asosiy vosita sifatida qo'llanilmoqda. Yevropa tajribasi shuni

ko'rsatadiki, qat'iy normativ siyosat va kuchli institutsional mexanizmlar investitsiyalar oqimini ekologik toza texnologiyalarga yo'naltirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Osiyo mamlakatlari tajribasi ham alohida e'tiborga loyiqdir. Masalan, South Korea "Green Growth" milliy strategiyasi orqali sanoatni modernizatsiya qilish va innovatsion texnologiyalarni rivojlantirishni iqtisodiy siyosatning markaziy yo'nalishiga aylantirdi. Natijada energiya samaradorligi oshirildi va yuqori texnologiyali "yashil" sanoat tarmoqlari shakllantirildi. Ushbu model davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash, ilmiy-tadqiqot faoliyatini rag'batlantirish va xususiy sektorni jalb etish orqali muvaffaqiyatli amalga oshirildi.

Shuningdek, China so'nggi o'n yillikda qayta tiklanuvchi energiya ishlab chiqarish bo'yicha dunyoda yetakchi o'rinlardan birini egalladi. Mamlakatda quyosh va shamol energetikasiga yo'naltirilgan keng ko'lamli investitsiyalar nafaqat ekologik barqarorlikni ta'minlash, balki yangi ish o'rinlari yaratish va texnologik eksport salohiyatini oshirishga xizmat qildi. Bu tajriba yashil iqtisodiyotning iqtisodiy o'sish drayveriga aylanishi mumkinligini ko'rsatadi.

Skandinaviya davlatlari, xususan Sweden tajribasida esa karbon solig'i mexanizmi samarali qo'llanilib, issiqxona gazlari emissiyasini kamaytirish bilan birga iqtisodiy barqarorlik saqlab qolingan. Bu esa bozor mexanizmlarini ekologik maqsadlar bilan uyg'unlashtirishning samarali modeli sifatida baholanadi.

Xalqaro moliyaviy institutlar, jumladan World Bank va Asian Development Bank tomonidan yashil energetika, iqlimga moslashuv va barqaror infratuzilma loyihalarini moliyalashtirish bo'yicha keng ko'lamli dasturlar amalga oshirilmoqda. Ushbu institutlarning tajribasi ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyotga o'tishda davlat siyosati bilan bir qatorda moliyaviy instrumentlar – "yashil obligatsiyalar", iqlim fondlari va barqaror investitsiya mexanizmlari muhim rol o'ynaydi.

Xalqaro tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyotga muvaffaqiyatli o'tish uchun uchta asosiy omil muhim hisoblanadi: aniq strategik maqsadlar, kuchli normativ-huquqiy baza va innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish. O'zbekiston

sharoitida ushbu tajribalarni milliy xususiyatlar, tabiiy resurslar salohiyati va ijtimoiy-iqtisodiy omillarni hisobga olgan holda adaptatsiya qilish yashil transformatsiya jarayonining samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Xulosa. Yuqoridagi tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston Respublikasida yashil iqtisodiyotga o'tish jarayoni strategik hujjatlar bilan mustahkamlangan va bosqichma-bosqich amalga oshirilmoqda. Milliy rivojlanish strategiyalarida ekologik barqarorlik, energiya samaradorligi, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini kengaytirish hamda tabiiy resurslardan oqilona foydalanish ustuvor yo'nalishlar sifatida belgilangan. Bu esa iqtisodiy o'sishning yangi — resurs tejovchi va past uglerodli modelini shakllantirishga xizmat qilmoqda.

2025-yil holatiga ko'ra erishilgan natijalar, jumladan, qayta tiklanuvchi energiya ulushining oshishi, energiya sig'imining kamayishi, suv tejovchi texnologiyalarning keng joriy etilishi va chiqindilarni qayta ishlash ko'rsatkichlarining o'sishi mamlakatda yashil transformatsiya jarayoni faol bosqichga kirganini tasdiqlaydi. Ushbu jarayon nafaqat ekologik muammolarni kamaytirishga, balki energetik xavfsizlikni mustahkamlash, investitsion jozibadorlikni oshirish va yangi ish o'rinlari yaratishga ham xizmat qilmoqda.

Xalqaro tajriba tahlili shuni ko'rsatadiki, yashil iqtisodiyotga muvaffaqiyatli o'tish aniq strategik rejalashtirish, institutsional barqarorlik, innovatsion texnologiyalarni joriy etish hamda samarali moliyaviy mexanizmlarni qo'llashni talab etadi. Shu nuqtai nazardan, O'zbekistonda olib borilayotgan islohotlar global tendensiyalarga mos ravishda shakllanmoqda va barqaror rivojlanish maqsadlariga erishish uchun zarur asos yaratmoqda.

Umuman olganda, yashil iqtisodiyotga o'tish mamlakatning uzoq muddatli raqobatbardoshligini ta'minlash, ekologik xavfsizlikni mustahkamlash hamda kelajak avlodlar manfaatlarini himoya qilishning muhim omili sifatida namoyon bo'lmoqda.

Takliflar. O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni yanada samarali joriy etish va 2030-yilgacha belgilangan strategik maqsadlarga erishish uchun quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiqdir:

Birinchidan, qayta tiklanuvchi energiya manbalarini rivojlantirishni jadallashtirish zarur. Bunda quyosh va shamol energetikasi bilan bir qatorda, kichik gidroenergetika va biogaz texnologiyalarini ham keng joriy etish lozim. Xususiyl sektor ishtirokini kengaytirish va davlat-xususiyl sheriklik mexanizmlarini takomillashtirish ushbu yo'nalishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Ikkinchidan, energiya samaradorligini oshirish bo'yicha majburiyl standartlarni bosqichma-bosqich kuchaytirish tavsiya etiladi. Sanoat korxonalarida energiya auditi tizimini keng joriy qilish, bino va inshootlar uchun energiya samaradorligi sertifikatlarini majburiyl tartibda qo'llash resurs tejamkorlikni ta'minlaydi.

Uchinchidan, yashil moliyalashtirish mexanizmlarini rivojlantirish zarur. "Yashil obligatsiyalar", iqlim fondlari va ekologik loyihalar uchun imtiyozli kreditlar tizimini kengaytirish orqali investitsion oqimni ekologik toza texnologiyalarga yo'naltirish mumkin. Bank-moliya tizimida ESG (Environmental, Social, Governance) tamoyillarini bosqichma-bosqich joriy etish maqsadga muvofiqdir.

To'rtinchidan, suv resurslaridan foydalanish samaradorligini oshirish bo'yicha raqamli boshqaruv tizimlarini joriy etish lozim. Aqlli irrigatsiya tizimlari, suv hisobini yuritishning elektron platformalari hamda suv tejovchi texnologiyalarni subsidiyalash qishloq xo'jaligida barqarorlikni ta'minlaydi.

Beshinchidan, chiqindilarni boshqarish tizimini modernizatsiya qilish zarur. Chiqindilarni manbaida saralash tizimini joriy etish, qayta ishlash korxonalarini hududlar kesimida kengaytirish va "nol chiqindi" tamoyillarini bosqichma-bosqich tatbiq etish ekologik yuklamani kamaytiradi.

Oltinchidan, ekologik madaniyatni shakllantirish va aholining xabardorligini oshirish muhimdir. Ta'lim tizimida yashil iqtisodiyot va barqaror rivojlanish masalalarini chuqurlashtirish, ommaviyl axborot vositalari orqali ekologik targ'ibotni kuchaytirish uzoq muddatli natijalarga xizmat qiladi.

Yettinchidan, ilmiy-tadqiqot va innovatsion faoliyatni qo'llab-quvvatlash zarur. "Yashil" texnologiyalarni ishlab chiqish va mahalliyashtirish, startap loyihalarni rag'batlantirish hamda xalqaro tajribani milliy sharoitga moslashtirish yashil transformatsiya jarayonining barqarorligini ta'minlaydi.

Umuman olganda, taklif etilgan chora-tadbirlar yashil iqtisodiyotga o'tish jarayonini tizimli, kompleks va barqaror asosda amalga oshirishga xizmat qiladi hamda mamlakatning uzoq muddatli ekologik va iqtisodiy barqarorligini mustahkamlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. **O'zbekiston Respublikasi Prezidenti.** 2019–2030-yillarda O'zbekiston Respublikasining yashil iqtisodiyotga o'tish strategiyasi to'g'risida. – Toshkent, 2019 (amaldagi tahriri 2020–2025 yillarda qo'llanilmoqda).
2. **O'zbekiston Respublikasi Prezidenti.** 2022–2026-yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida. – Toshkent, 2022.
3. O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi. O'zbekiston Respublikasining 2024-yil ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish yakunlari va 2025-yil prognoz ko'rsatkichlari. – Toshkent, 2025.
4. BMT Taraqqiyot dasturi (UNDP). **Green Economy Transition in Uzbekistan: Policy Review and Progress Assessment.** – Tashkent, 2023.
5. Kodirov D., Tursunov O., Zhou Y., Li G., Yu Q. Study on the assessment of solar energy potential for production of electricity: A case study of Uzbekistan // Clean Energy. – 2025. – Vol. 9, No. 6. – P. 1–13
6. Laldjebaev M., Isaev R., Saukhimov A. Renewable energy in Central Asia: An overview of potentials, deployment, outlook, and barriers // Energy Reports. – 2021. – Vol. 7. – P. 3125–3136.
7. Popkova E.G., Litvinova T.N., Petrenko E., Bogoviz A.V. Regulating green finance and managing environmental risks in the conditions of global uncertainty // Journal of Risk and Financial Management. – 2025. – Vol. 18, No. 10. – Art. 552.

8. Saidmamatov O., Matyakubov U., Rudenko I., Filimonau V., Day J., Luthe T. Employing ecotourism opportunities for sustainability in the Aral Sea region: Prospects and challenges // Sustainability. – 2020. – Vol. 12, No. 21. – Art. 9249.
9. Wang M., Chen X., Sidike A., Cao L., DeMaeyer P., Kurban A. Optimal allocation of surface water resources at the provincial level in the Uzbekistan region of the Amudarya River Basin // Water. – 2021. – Vol. 13, No. 11. – Art. 1446.
10. World Bank. **Uzbekistan Country Climate and Development Report.** – Washington, DC, 2024.